

קול יעקב

זמני השבת באלעד:

הדלקת נרות: 18:35
מוצאי שבת: 19:41
זמן ר"ת: 20:18

עלוך מס' 123 | ט"ו בניסן |
תשפ"ג | שנה 3

מלון קול יעקב מאחל לקוראיו
סוּח כַּר הַנְּהוּי!

לחפ"ש:	לע"נ:	להצלת:
רפאל	יורם בן	כל
דוד בן	מרים ~	משפחת
אודליה ~	אהובה	דרשן
ישי בן	בת חיה	
שושנה	תגצב.ה.	

ולרפואת כל חולי ישראל

סיפור קומיקס חדש

מטעמים לשולחן החג

רבי יהודה היה נותן בהם סימנים - דצ"ך עד"ש באח"ב

(פסוקים מד והלאה) מוזכרות עשרת המכות, אך שם הסדר הוא שונה ("וַיִּהְיֶה לְדָם יְאֹרֵיהֶם... יִשְׁלַח בָּהֶם עֲרוּב... וַיִּצְרְדַע וַתִּשְׁחִיתֵם... וַיִּתֵּן לְחֹסִיל יְבוּלָם, וַיִּגִיעַם לְאַרְבֶּה... יִהְיֶה בְּכַרְדֵּי גִפְנֵם וּגְוִי"). לכן בא רבי יהודה לתת סימנים לזכירת הסדר בפועל, שהיה הסדר כפי שהוא בתורה.

ידועה השאלה, מה העניין בנתינת סימנים זו, ומדוע הדבר מודגש בהגדה.

במפרשים מובאים מספר הסברים, ונביא את הסברו הפשוט של האבודרהם: בספר תהלים, מזמור עח

אֵלֹהִים קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי. וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. דִּינֵנו (מתוך הפיוט "דינו")

אלא התשובה היא (לשתי השאלות), שהמכנה המשותף לכל הדברים הוא השראת השכינה, מדרגה אל דרגה: במעמד הר סיני שרתה שכינה על ישראל עוד לפני מתן תורה, וכמבואר בגמרא (עבודה זרה דף כב) שכשהגיעו ישראל להר סיני כבר "פסקה זוהמתן". ולאחר מכן במתן תורה, העמיקה השראת השכינה; ולאחר מכן, כשנכנסו לארץ ישראל, העמיקה עוד יותר השראת השכינה, בזכות קדושת ארץ ישראל; ולבסוף, נבנה בית המקדש, שהוא המקום הקדוש והמסוגל ביותר להשראת השכינה. ולכן, זהו הסדר בפיוט: תחילה מציינים את השראת השכינה שבמעמד הר סיני, לאחר מכן את השראת השכינה במתן תורה, לאחר מכן השראת השכינה ע"י הכניסה לארץ ישראל, ולבסוף השראת השכינה בבית המקדש, ובכך מובן רצף הפיוט.

ידועה השאלה, מה המעלה בכך שהיה הקב"ה מקרב אותנו לפני הר סיני ולא נותן לנו את התורה? איזו תועלת יש בכך, ומדוע "דינו"?

נעיר ששאלה דומה יש להקשות גם לעיל, על המילים "אלו קרע לנו את הים. ולא העברנו בתוכו פְּתוּכָה. דִּינֵנו", שלכאורה אין בכך תועלת שיקרע לנו את הים ולא יעבירנו בתוכו; אך שם התירוץ הרווח הוא, שהדגש הוא על "העברנו בתוכו פְּתוּכָה", דהיינו, שהעביר אותנו הקב"ה בתוך יבשה גמורה, ולא בתוך בוץ וטיט וכד', ועל כך אנו מודים - ראשית על עצם קריעת הים והמעבר בתוכו, ושנית על המעבר בתוכו בחרבה, ביבשה גמורה.

ויש תירוץ ידועים נוספים, כגון, שעל ידי מעמד הר סיני הגיעו ישראל לאחדות של "כאיש אחד בלב אחד" וכו', ולכן יש לכך ערך בפני עצמו וכו'.

גם ההמשך לכאורה צריך ביאור, "אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל", מה הקשר בין הדברים? הרי אלה הם שני דברים שונים שאינם קשורים זה לזה.

התלן ששון חגיגה | אין לקרוא בתפילה ובקריאת התורה

מעניינת דיומא

מתוך הקונטרס "מנחת פרי" החדש

בענין עהזות וגדר סיפור יציאת מצרים

להדיא, דבכל השנה יש מצות זכירת יצ"מ וא"כ יש לתמוה דמה הרבותא שיש חיוב לספר ביצ"מ בליל פסח.

ונראה ליישב, דאיה"נ כל השנה אכן יש מצות יציאת מצרים, אך יש לחלק בין כל השנה לליל פסח, משום שבכל השנה יש מצות זכירת יציאת מצרים וכלשון המשנה 'מזכירים' ולא תני 'מספרים' והינו, דבכל השנה אין המצוה לספר את סיפור יציאת מצרים אחא המצוה והחיוב הוא על עצם הזכרון שע"י שמזכירו כל יום ויום בפרשת יציאת שבק"ש זוכרהו שפיר את יציאת מצרים, וכפי שביאר התפא"י (יכין, אות לז ושם) דקאמ' 'מזכירים' ולא זוכרים, משום דאם היה כתוב זוכרים היתה הו"א לומר שזכירה הינו בלב וכדברי הגמ' במגילה (יח.), וקמ"ל מזכירים והינו שזה נעשה ע"י דיבורו שמזכיר לשומעים לזכור את יצ"מ, וכמובן שצריך ג"כ להתכוין לצאת יד"ח מצות יצ"מ, וכיוון שאמרינן בגמ' בברכות (כא.) שיציאת מצרים הוי מדאורייתא, א"כ ממילא צריך הזכרה כוללת במחשבה שרוצה לצאת ידי יציאת מצרים, וע"כ כל השנה סגי בזכירה וזאת נעשה ע"י אמירת פרשת יציאת שבק"ש, אך בליל פסח שכל עצם המצוה נעשית ע"י האמירה שמספר את ההגדה וכל סיפור יצ"מ אזי בזה מקיים את מצות הסיפור בכך שמספר ואומר ממש ומראה להדי' את פרסום הנס, וכדכתב הרמב"ם (שם) דילפינן מ'ונגדת לבנך' שיש מצוה להגיד ולספר לבן את מצות סיפור יציאת מצרים, ואע"פ שאין לו בן מ"מ חייבים לספר ביצ"מ, וממילא בליל פסח אי"ז גדר של סיפור בעלמא ואמירת דברים בתור הזכרה אלא עיקר ומטרת האמירה בלילה היא בשביל לספר ולהראות נפלאות השי"ת ואף לומר זאת בתור שאלה ותשובה ושהבן שואל והאב משיב ובכך בודאי שאיכא בהו פרסומי ניסא.

ואכן בעמק ברכה (דיני הגדה, אות א) כתב לבאר בשם הגר"ח מבריסק זצ"ל, דיש לחלק בין כל השנה לליל פסח, שהנה בכל השנה יש מצות זכירה לחוד ובכה"ג יכול להזכיר אף לעצמו, משא"כ בליל פסח דהוא סיפור הנאמר דרך שאלה ותשובה וזאת נעשה ע"י שאומר ומספר את היצ"מ לרבים ולא סגי בזה שיאמר לעצמו, ועוד הביא לחלק, שבכל השנה

א. הנה איתא בגמ' בפסחים (ק"ח.) שחמישה דברים הוו מענין הגאולה וצריך לאומרם בכל זמן שמודים על גאולת ישראל, ואחד מהה' דברים זה סיפור מצות יציאת מצרים דכתיב בתהילים (קיד, א) 'בצאת ישראל ממצרים', וכתב הרמב"ם (פ"ז מהל' חמץ ומצה ה"א), דיש מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל חמישה עשר בניסן שנאמר זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים וכדכתי' והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, ואע"פ שאין לו בן ואפילו הם חכמים גדולים, מ"מ חייבים לספר בסיפור יציאת מצרים וכל המאריך לספר הרי"ז משובח, ומבואר מדברי הרמב"ם, שמצות עשה מן התורה לספר ביצ"מ ולספר את אשר ארע לו ולאבותיו ובכך מפרסם יותר ויותר את הנס.

וצריך ביאור בגדר מצות הסיפור יצ"מ, דהאם זה ככל סיפור בעלמא שמספר דברים וללא כל התעסקות גדולה בנעשה או"ד זהו סיפור עם הבנה בכל דבר ודבר ולספר ממש על ניסיו ונפלאותיו.

והנה לכאורה נראה, שודאי יש קודם את הדין של סיפור יצ"מ וזה נעשה ע"י שמספר על ניסיו ונפלאותיו ומתבונן בכל סיפור וסיפור ובכל דבר ודבר ובכך מתקרב ומכיר יותר בהקב"ה ועי"כ בודאי יותר מאמין בו ושהוא הכל יכול ואפס זולתו, אך יש סיפור הנעשה ע"י שמספרים על כל השעבוד העבדות שהיה במצרים ועל כל גלות עמ"י ושהבן שואל והאב משיב, אבל זה נעשה בכדי לקיים את עצם המצוה שבו נצטוינו לספר ביצ"מ אך לא להתעסק בכל פרט ולהראות הסיפור ממש.

אך יל"ע בעיקר הך דינא דחייבים לספר ביציאת מצרים, דלכאורה מה נתחדש דווקא הכא שיש חיוב לספר ביצ"מ, והא כבר אמרינן במתני' דברכות (יב:) שמזכירים יצ"מ בלילות שנאמ' למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים, ופרש"י שם (ד"ה מזכירים), שמזכירים יצ"מ בפרשת יציאת בק"ש ואע"פ שאין לילה מצות יציאת מ"מ אומרים אותו מפני יציאת מצרים שבה, (ובמאירי מבואר, שנתחדש דאע"ג שיצ"מ היתה ביום מ"מ מזכירים אותה גם בלילה משום שתחילתה היתה בלילה), ומבואר

ג. ומיהו בעיקר החיוב לספר את סיפור יציאת

מצריים לבנו דכתי' והגדת לבנך ביום

ההוא וכו', והינו, דמבואר שכל עיקר ומטרת סיפור יציאת מצריים הוי כלשון המקרא שיש חיוב לספר דווקא לבנו ובכך שהבן שואל והאב משיב מקיים את המצוה כראוי ובשלימות, אך יל"ד מה הדין אם אין לו בן דמדוע כתב הרמב"ם (שם) שחייב לספר ביציאת מצריים, והרי כל ענין וסיפור יציאת מצריים הוא בכדי להראות לבנו את ניסיו ונפלאותיו של הקב"ה ולספר לו על כל יצ"מ, וא"כ בכה"ג שהרי אין לו בן מה מהני סיפורו שיספר את ענין יציאת מצריים.

אלא ודאי נראה, דפשיטא שיש עליו חיוב לספר סיפור יצ"מ על אף שאין לו בנים משום שחכמים לא פטרוהו ממצות הסיפור ובכ"מ חייב לספר ביציאת מצריים וכדכתב הרמב"ם (שם) שאפילו אם אין לו בן ואפילו הם חכמים גדולים מ"מ חייב לספר ביצ"מ, ורק מש"כ בפסוק 'כי ישאלך בנך.. והגדת לבנך' הינו דווקא מתי שיש לו בן דאז בכה"ג מחויב שפיר לספר לבנו, אך גם אם אין לו בן מחויב בסיפור יצ"מ וכל מטרת הסיפור הוא בכדי לזכור ולהודות לקב"ה על כל ניסיו ונפלאותיו שעושה עימנו בכל עת ובכל רגע, ואדרבה כל המרבה לספר ביציאת מצריים ה"ז משובח, וכפי שמסופר שם בגמ' על ר' אליעזר ור' יהושע וכולהו אמוראי שהיו מסובים בבני ברך ומאריכים ומרבים בסיפור יציאת מצריים עד אור הבוקר. נמצא, דאפי' שמספר ומרבה יותר מן החיוב מ"מ הרי"ז משובח ויש לו בכך מצוה יתירה ומראה את ניסיו ונפלאותיו של הקב"ה, ועי"כ בודאי שיש פרסום הנס בשער בת רבים.

בזכירה שמזכיר את יצ"מ לחודא בכך כבר יוצא יד"ח משום שמה שמוטל עליו לזכור את יצ"מ ותו לא מידי, אך בליל פסח שהמצוה היא לספר זהו נעשה רק ע"י השתלשלות וסיפור הדברים בארוכה וצריך להתחיל בגנות ולסיים בשבח וכו' ולכן בזה נשתנה שהסיפור הוא יותר ארוך משאר השנה.

ובברכ"א כתב לבאר בדרך אחרת, דהנה בכל השנה יש מצות זכירת יצ"מ והוא פשוטו כמשמעו שצריך לזכור את היציאת מצריים אך לא להודות עליה כלל, משא"כ בליל פסח שהמצוה היא גם להודות וכדכתב הרמב"ם בספר המצוות (מצ' קנז), שציוונו לספר ביציאת מצריים בליל ט"ו ויאריך בסיפורו ע"י שמודה לו על כל טובותם וחסדם שגומל עימו בכל יום ויום, וכ"מ בספר החינוך (מצ' כא), שיספר בענין יציאת מצריים כ"א כפי צחות לשונו להלל ולשבח את ה"ת על כל הניסים שעשה לו הקב"ה, וא"ש דלפיכך יש לחלק בין הך סיפור לשר השנה במצות יציאת מצריים.

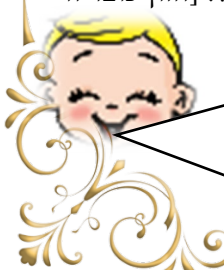
ויעו' בחת"ס (או"ח שער ק"ש סי"א-י"ב) דכתב, שבכל השנה מקיים את המצוה גם ע"י זכירת קריעת ים סוף כמבואר במג"א (סי סז סק"א), וכנראה הטעם הוא, משום שהרי קריעת ים סוף הוא חלק מניסיו ונפלאותיו של הקב"ה שעשה וגמל עימנו, אבל בליל פסח המצוה היא להזכיר את הנס שהיה בעצם היציאה ממצריים בליל ט"ו שנאמ' 'בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצריים'.

3

הלכות חמץ בערב פסח

א חמץ משש שעות ולמעלה ביום י"ד אסור מן התורה בין באכילה בין בהנאה, וחכמים אסרו החמץ באכילה שתי שעות קודם לכן, ולכן אסור לאכול חמץ ביום י"ד מסוף ארבע שעות ומעלה, דהיינו שליש היום, וחושבים השעות בשעות זמניות מעמוד השחר עד צאת הכוכבים. ועמוד השחר הוא שיעור שעה וחומש קודם הנץ החמה, ולא כמו שחושבים בלוחות הנפוצים בארץ זמן עמוד השחר שעה וחצי קודם הנץ החמה. [ילקוט יוסף תפלה כרך א' סי' פט, ובח"א מהדורת תשמ"ה עמ' קלו. חזו"ע פסח עמ' לו, ובמהדורת תשס"ג עמוד נט.]

ב מסוף ארבע שעות עד סוף חמש שעות, החמץ מותר בהנאה, ורשאי למוכרו לגוי, או להאכילו לבהמה חיה ועוף, ובלבד שיעמוד אצלם לראות שלא יצניעו החמץ, ויבער מה ששיירו. ומתחלת שעה ששית עד סופה החמץ אסור בהנאה מדברי סופרים, לכן יזדרז לבטל את החמץ לפני כן, שמשעה שנאסר בהנאה אין הביטול מועיל. [חזון עובדיה על הלכות פסח עמוד לח, ובמהדורת תשס"ג עמוד ס.]

כל השנה בוקר: קם, הולך למטבח מכין כוס קפה. לפני פסח קם הולך למטבח, לוקח כוס הולך לאמבטיה כדי לקחת כפית, חוזר למטבח כדי להביא קפה, נזכר שהסוכר ליד הכיור במרפסת, הולך להביא, הולך למטבח כדי לשים מים חמים וחלב, נזכר ששכח את הכפית בכלי של הסוכר ליד הכיור במרפסת, מערבב את הקפה עם האצבע, הולך לארון במקלחת כדי להניח משהו על הכווייה, זה לא שם, לוקח את הקפה שהספיק להתקרר, ויושב בחדר מדרגות.

אני ממש מצטער... כל כך קוֹזִינִי שֶׁלֹא אֶצְטָרֵךְ לְהַגִּיעַ לְרַגַע הַזֶּה... אֲבָל בְּעֵקֶב הַקְשָׁיִים שֶׁהַחֲבֵרָה נִקְלָעָה אֵלֵיהֶם, אֲנִי חֲסֵי חַיִּים לְצַמֵּס עוֹבְדִים...

ר' זאבי, אבך בשנת העשרים הפתגורר במנצ'סטר, מסתובב בבר תקופה ארבה חסר מנוח...

ולאחר תקופה...
כאיפה אנלם שְׁכִירֵי הַחֹדֶשׁ?

את אשר ירתי בא לי... כיה אעשה פעבשו?
טאטי, טאטי...
מוֹנֵשׁ, לֹאֵבֵא אֵין בֵּחַ לְהַחֲזִיק אוֹתְךָ עִבְשׁוּ...

4

טאטי, הנעלים השפתיים בבר קטנות עלי, פתי יקט לי נעלים חדשות?
אני לא יודע, אני מכנה שְׁבִקְרוֹב...
אוי אבא שְׁבִקְרוֹבִים, תעשה נא למען תינקות של בית רבן...

רבנו נול עולם, עזר לי, שאובל לפרנס את משפחתי ולתת להם את מה שהם צריכים!